

LUBERTUS KLAASSEN

Eerste postbode van de Haarlemmermeer (2/2)

In het vorige nummer van Meer-Historie werd over Lubbe (Lubertus) Klaassen geschreven, met wie het postwezen in de Haarlemmermeer begint. Lubbe bestelde de post in het rayon Vijfhuizen dat het gebied bestreek van Hoofddorp langs de Hoofdvaart en Ringvaart naar Zwanenburg en Vijfhuizen. Alles gebeurde lopend; in het natte jaargetijde met plankjes onder de klompen om wegzakken te voorkomen.

Het slot van deze familiegeschiedenis gaat in hoofdzaak over twee zoons van de postbode, Pieter en Barend, die allebei timmerman werden.

Het timmerbedrijf van Barend en Pieter Klaassen

V.l.n.r. de broers Barend en Pieter Klaassen in hun timmerwerkplaats. Pieter was klein, vandaar dat Barend zit en Pieter staat.

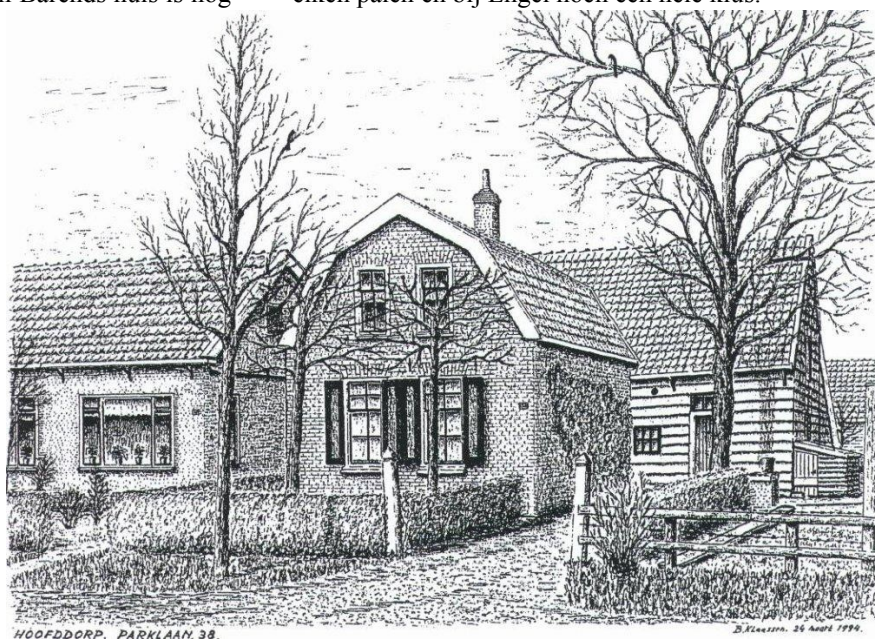
Gebr. P. en B. KLAASSEN
TIMMERMAN
Hoofddorp Haarlemmermeer
zullen van af 1 JANUARI 1887 voor
eigen rekening werken en bevelen zich voor
Timmerwerk
bij het geachte publiek minzaam aan.
De werkplaats is gevestigd ten huize
van B. KLAASSEN in Sectie GG kavel
15, alwaar men de boodschappen gelieve
te bezorgen.

De beide zonen van Lubertus en Clasina, Pieter en Barend worden van beroep timmerman. Zij hebben het vak waarschijnlijk geleerd bij Bernardus Buurman, van wie zij later de zaak van overnemen. De broers bouwden samen voor ieder een huis. Pieters huis staat nu nog aan de Manegelaan hoek Stationsweg en Barends huis is nog te vinden aan de Parklaan nr. 38. (GG kavel 15) Op 1 januari 1887 vestigen de gebroeders Klaassen zich als zelfstandigen timmer-lieden op dit adres. Bij het huis is dan een werkplaats annex winkel en een grote houtloods met zolder.

Om enigszins een idee te krijgen hoe de zaak reilt en zeilt, slaan wij er de brieven van Barend nog maar eens op na, die hij schreef vanaf 15 maart 1895. Wij nemen fragmentjes die gaan over het werk, letterlijk over. Nog even dit. In die periode werkten er 2 zoons van Barend in het bedrijf, te weten Bertus en

Piet. Piet is metselaar en werkt gedeeltelijk bij hen, als er werk is bij een metselaar is hij gauw vertrokken.

31 Maart 1895: Bertus aan zijn broer Jacob: "Bij Zijp zijn wij klaar met heien. Gelukkig wij hebben werk in overvloed. Wij moeten 2 landhekken maken met zware eiken palen en bij Engel noch een hele klus."

HOOFDDORP. PARKLAAN. 38.

Woonhuis van Barend Klaassen en Elizabeth Klaassen-Bier
Daarachter de timmerwerkplaats van de gebroeders Klaassen.

4 April 1895: Barend: "Verders met de werkzaamheden loopt het zoo nogal. Engel begint haast te krijgen, maar er kan deze week niets van komen. Oom Piet en Bertus aan de winkel en de klusjes. En ik bij Zijp. En zoo gaat het van de eene dag op de anderen. Piet werkt al 14 dagen bij Langereis vanwege de drukte bij Zijp."

Conclusie: Klaassen doet het timmerwerk en Langereis het metselwerk bij Zijp. 23 April 1895: "Morgen Woensdag is het de bedoeling dat Omen Piet en ik naar de Glip gaan en om de vloer in de bakkerij te leggen." Je ziet het voor je. Twee broers met de hondenkar naar de Glip, een dagje naar hun jongste zus, en het werk gaat evengoed door.

8 Mei 1895: "Verleden Vrijdag braken de kammen in het spoorwiel (van de molen de Eersteling) bij van Dijk, toen moest op staande voet de nieuwe er in, dat heeft Bertus en ik gedaan. Zo'n dag of drie waren wij er mooy meden, maar dat hindert niet, het één moet maar op het ander wagten, wij moeten er van leven.

14 Juli 1895: Met het werk loopt het nogal, niet zo jachtig als voorheen, maar wij kunnen toch aan de gang blijven en werken altijd nog van morgens 5 uur tot 's avonds half 8.

30 Augustus 1895: Wij hebben het op heden erg druk met de werkzaamheden van de Pastorie der klijne kerk (gereformeerde kerk). Daar valt nogal heel wat te timmeren met de komst der nieuwe dominee', het is niet bestee, wij hebben het op moeten geven (de kosten) zo ongeveer, nu het kwam net op tijd."

Hier volgt een fragment uit 't notulenboek van de Gereformeerde Kerk van Hoofddorp:

27 Augustus 1895: Art.1: Daarna ging men over te bespreken aangaande de werkzaamheden die verricht mochten worden aan de pastorie. Besloten werd de betimmering door Klaassen te laten maken en wel twee kamers, een meidenkamer, studeerkamer en een planken heining van 5 a 6 el tussen Klomp en de pastorie, een ijzeren hek voor de kerk en pastorie, een bank in de kerk te maken, preekstoel opknappen, de kerk wat schoonmaken en een portaal voor de kerkdeur enz."

17 September 1895: "Ik spring zo van het één op het ander, weer wat nieuws. Omen Piet hat nog een spaarpotje, nu heeft hij weer een zoon gekogt. Zijn naam is Hendrik en wat er verder volgt. Nu heeft hij 6 zoons maar dat weet u ook wel.

29 December 1895: "De Menschen zijn vandaag al druk aan het schaatse reiden. Piet begint er ook al zin in te krijgen, hij heeft geen werk. Er is verlede week hout verkoping op de markt geweest, van de jood, daar hep ik naar gewoonte een vragtje brandhout gekocht, nu kan Piet zijn eigen warm werken wand zonder werk is hij lastig, maar nu gaat het goed. Wij hebben voor Oome G.W. een stoel voor een slijpsteen gemaakt en een vorm om schaatse te slijpen. Verlede week is het gemeente werk bestee, wij hebben de 3 scholen, van dit jaar weer aangenomen, dus er is weer een beetje werk aan de winkel.

12 Januari 1896: Er is weinig werk maar ja het is winter. Piet is al een heel end door zijn brandhout heen. Op het ogenblik is hij aan de Glip voor 2 of 3 dagen, hij heeft zijn daagsen goed mee genomen, welligt moet hij noch aan het takkenbossen dragen.

9 Februari 1896: Morgen gaan Omen Piet en ik naar Haarlem om geld te vangen en te betalen naar gewoonten. Verlede week hebben wij twee doodkisten gemaakt, één voor de vrouw van Jap Droger en één voor oude Schreuder de man van Kreupelen Griet. Bij Droger hep ik er als vrient er agter gelopen, maar bij Schreuder, die wort Dinsdag begraven, dan zal ik wel moeten dragen zoo ver ik rekene kan.

17 Maart 1896: Wij moeten bij B. Biesheuvel op zolder een kamer vergroten. De 26 Maart worden de huizen van Mej. Kieviet verkocht, daar zal wel wat aan te doen komen want die zijn rot genoeg. Het is maar te hopen dat zij door menschen gekogt wort die noch wat geld hebben. Onze kippen zitten vast want ik hep radijs gezaaid. Als ze groot genoeg zijn zal moeder er wat sturen.

29 Maart 1896: De laatste maal schreef ik over de huizen van de weduwe Kieviet die verkogt zouden worden en dat is gebeurt en ze zijn tot ons voordeel gekogt. Dat van Reindorp heeft P. Borst gekogt en er moet heel wat verandert worden, wij moeten het uitrekenen, maar wij zijn niet alleen, maar toch hebben wij een kans. Dat van de barbier en de weduwe zelf en dat waar de Kleermaker woont heeft D. v. Dijk gekocht, daar moeten wij zoo Den Heere wil en wij leven na Paschen aan beginnen. En dan heeft Maaskamp zijn daggelders huis verkogt aan een Amsterdamse rentenier, nu moet het opgeknapt worden en dat moet voor Paschen gebeuren. Volgens afspraak komt J. Hoek maandag bij ons werken zo lang het gaat duren. Onze Piet is verlede week vreedag weer bij H. Bakker aan het werk gegaan en zoo doende is voor ons de winter weer voorbij: Wat is den Heere toch goed voor slegte menschen, want het komt allemaal uit zijn vader hand.

En zo gaat het de hele zomer door: "het één is noch niet klaar of daar is alweer ander in voorraad". En "Hoek is nog altijd bij ons".

Tenslotte uit een brief van Barend aan zoon Jacob, die als militair dienst deed bij de Jagers in Den Haag: Hoofddorp 12 Juli 1896 Geliefde zoon, Zaterdag avond hat moeder de aartap-pels gaar en allen dingen waren gereed om u te ont-vangen maar wie er kwam geen Jacob. Nu hebben wij net vernomen van menschen die geleszen hadden dat de Jagers den 16 Juli naar huis komen met groot verlot en dat zou dan aanstaande Donderdag zijn.

Hier eindigen de brieven van Barend die jarenlang bij Jacobs zoon op zolder hebben gelegen. In een familieverhaal van Barends kleinzoon, Jacob, uit Zaandam, geschreven omstreeks 1980, lezen we het volgende:

Oud-oom Pieter was altijd in de werkplaats aanwezig om klanten te woord te staan als dat nodig was. En deed alle kleine reparaties die aan de timmerwerk-laats konden gebeuren, zoals een oud raam vernieuwen of een deur herstellen een nieuwe deksel voor een regenwaterput maken enz. Grootvader Barend was veel op karwei met de hondenkar en verzorgde de boekhouding en de inkopen.

Was er een groot werk, zoals het bouwen van een boerderij of landbouwschuur met stallen, dan ging Barend naar Zaandam en zocht bij de houtzagerij van de fa. Dekker zelf het hout uit en berekende dan de kosten van het te bouwen object.

Om twaalf uur liep hij dan naar zijn zoon Jacob, die in Zaandam woonde en at die middag in het gezin mee wat de pot schafte. Zo gebeurde het eens, dat hij vertelde, dat de eigenaar van de houtzagerij hem een wonder had laten zien. Hij kon er niet over uitgepraat raken. In de eerste plaats was zo'n stoomhoutzagerij al een wonder, als je zelf een timmerwerkplaats hebt waar alles nog met de hand gemaakt wordt.

Nu hadden ze ook het onderhoud van de meelmolen "de Eersteling" die nu op het oude fort staat in Hoofddorp en vroeger aan de Kruisweg in de boom-gaard die grensde aan de Parklaan.

Een paard dat liep te grazen, brak los. Een wiek van de molen sloeg het paard dood en brak af. Zij krijgen opdracht de wiek te vernieuwen. Nu bestaat de wiek uit het lange gedeelte wat de roe heet en verder uit dwars latten waar het zeil op gebonden wordt. De roe nu is het moeilijkste te maken; hij moet iets gebogen zijn als hij het dichtst bij de molen zit en verder moet hij dunner uitlopen; dit noemt men verjongen of afschuinen.

In de lengte moet hij iets gebogen zijn, omdat de uiteinden van de wiken op dezelfde plaats door de lucht zwaaien. Dit noemt men de porring.

En nu het wonder: hij zag in de stoomhoutzagerij de roe kant en klaar binnen een uur zagen, waar zij weken met de dissel (dit is een brede beitel met een lange steel eraan) aangehakt hadden. Dan komen nog wel de gaten in de roe waar de latten ingestoken worden die alle een andere stand hebben.

In de middag werd de bestelling op het kantoor van de zagerij beschreven met de afspraak franco in de Ringvaart of Hoofdvaart van de Haarlemmermeer.

De boer waar het werk voor was, zorgde met paard en wagen verder voor het vervoer naar de bouwplaats.

Tot Westzaan ben ik wel eens met zo'n schuit vol met hout meegeevaren. Dekknechten brachten de schuit 's zaterdagsmiddags naar Westzaan door de sluis, gingen dan naar huis om 's maandagsmorgens om vijf uur al bomende en trekkende door het Spaarne in Haarlem naar de Haarlemmermeer te varen en te lossen. Deze reis duurde twee dagen. Zij aten en sliepen in het vooronder van de schuit.

Toen ik in 1912 voor de eerste keer met vakantie bij mijn grootvader Barend Klaassen mocht logeren, ging hij dagelijks met de hondenkar erop uit om kleine karweitjes te doen en dan mocht ik wel eens meerijden.

Als ik met een vliegtuig van Schiphol vertrek dan zeg ik nog wel eens: "Van hondenkar tot straalvliegtuig". Zolang de wereld bestaat, is er nog geen geslacht geweest dat zo'n grote wijziging heeft ondergaan in de samenleving als wij nu meemaken.

Tante Sien en tante Grietje, die de huishouding deden, hadden het maar druk, want oom Pille en oom Frits woonden ook nog thuis.³ Graag mocht ik bij de smederij van Van Driel kijken naar het beslaan van paarden en ook hoe roodgloeiende hoepels om houten wagenwielen werden gekrompen door ze met water af te koelen. Dit moest snel gebeuren, want anders brandde het hout teveel weg en had het krimpen geen effect. 's Avonds zat ik bij Grootvader Barend voor het huis op de bank, was het erg warm dan ging ik mee met beide ooms om te zwemmen in een sloot langs de Geniedijk. Bij slecht weer speelden wij in de houtloods. Daar kon je boven in de verschillende houtstapels klimmen of boven de werkplaats, daar was een zolder waar dikke touwen en katrollen lagen. Ook hadden we in de werkplaats voor ons tijdelijk een schommel.

Precies op 10 uur riep tante Sien of tante Griet de werkplaats in: "Koffie"; je hoorde dan iedereen het zaagsel van zich afslaan, om binnen in de woonkamer

³ Alle vier waren kinderen van Barend

de koffie te gaan drinken. Daarna werd het werk her-vat en om 12 uur werd door oom Piet het sein "schaft-tijd" gegeven. Oom Piet ging dan naar huis; hij woonde toen aan de Manegelaan. Daarvoor moest hij de brug over de Hoofdvaart passeren. Ambtenaren van het Gemeente- en Polderhuis wisten te vertellen, dat hij iedere middag op het midden van de brug gekomen, z'n tabakspruim uit z'n mond nam en deze over de leuning van de brug in het water deponeerde.

Ik heb nog gezien dat twee van zijn zoons bij hem aan de werkbank stonden te werken, namelijk Piet en Henk en ook Frits, de zoon van Barend was daarbij. Tijdens één van de vakanties dat ik daar logeerde, waren zij bezig met het bouwen van een dubbel woonhuis, schuin tegenover de werkplaats. Deze huizen waren bestemd voor Pille en Dirk Bier, die als ze met pensioen zouden gaan, daar wilden wonen. Beiden waren toen nog bestuurder op de elektrische tram in Amsterdam. Zij waren zwagers van Barend (broers van zijn vrouw Elisabeth Bier). Zij zijn eerst als conducteur op de paarden tram begonnen. Als boerenknechten konden zij goed met paarden omgaan.

Op 31 juli was het altijd een drukke dag. Dan was Barend Klaassen jarig en dan kwamen familieleden en kennissen, sommigen met paard en rijtuig, om te feliciteren.

v.l.n.r. Grietje, Sientje en Frits Klaassen, dochters en zoon van Barend Klaassen, Barend Klaassen en 2 militairen die bij het gezin van Barend Klaassen waren ingekwartierd. Zij staan hier voor de timmerwerkplaats.

In 1914 was het op 31 juli een angstige dag. 's Middags om drie uur begonnen de klokken te luiden, de mobilisatie van de eerste wereldoorlog begon. Militairen met groot verlof moesten opkomen. De volgende dagen stond het Marktpllein vol met paarden die de boeren voor het leger moesten inleveren. Enkele dagen later kwamen de honden aan de beurt, die gekeurd werden voor het leger om de machinegeweren te trekken die op kleine wagentjes stonden. Door de waterkoeling waren ze te zwaar om te dragen.

Het werd een drukte van belang. Militairen kwamen hout halen, genie-officieren liepen af en aan in de wekplaats. Ze reden ook op stoomfietsen (dit was toen de naam van

de motorfiets), die op de wegen een nieuwe verschijning waren. Als zo'n genie-officier vertrok, moest oom Frits komen om de motor aan te duwen, want deze hadden geen versnellingsbak, geen kickstarter en geen vrijloop. De motor dreef met een V-snaar rechtstreeks het achterwiel aan. Het fort te Hoofddorp moest in een snel tempo gereed gemaakt worden om de militairen op te vangen die het moesten bezetten. Dit lukte niet helemaal, dus werden ze maar ingekwartierd bij de burgers. Zo kregen tante Sien en tante Griet nog meer werk toen twee militairen bij hun ingekwartierd werden, één kwam uit Losser en de ander uit Willemstad. Ik weet niet hoe lang ze gebleven zijn, beiden waren lid van de Roomse kerk. Barend en zijn gezin waren Nederlands Hervormd.

Hier eindigt het verhaal van de kleinzoon Jacob Klaassen.

Pieter en Barend hebben gedurende 36 jaar de zaak samen gedreven tot 5 september 1922. Hun werkzaamheden besloegen een groot terrein. Zij hebben verschillende boerderijen in de Haarlemmermeer gebouwd. Naast onderhoudswerkzaamheden aan schoolgebouwen, bouwden zij ook nieuwe huizen. Op de pastorie van de Gereformeerde kerk hebben zij een complete verdieping gebouwd. Soms maakten zij, op bestelling ook doodskisten. Men was van alle markten thuis. Zij hebben de zaak per 1 januari 1923 over gedaan aan Pille Klaas sen een zoon van Barend. Pieter was toen 72 jaar en Barend 70 jaar.

Het gezin van Pieter Klaassen

In het nummer van Meer-Historie d.d. september 2002 is reeds geschreven over het gezin van Pieter Klaassen. Het was een gedeelte vanuit het gedenkboek voor de kinderen en kleinkinderen van Machiel Klaassen. Toch zijn er nog enkele interessante aanvullingen te geven, die in dit verhaal passen. Pieter Klaassen heeft met zijn vrouw Henderika Sophia Houtwipper altijd op de hoek van de Manegelaan-Stationsweg te Hoofddorp gewoond. Zij kregen 14 kinderen, waarvan er drie jong gestorven zijn.

Pieter heeft, naast het onderhouden van zijn groot gezin en het werken in zijn timmerbedrijf, geen tijd gehad voor verenigingswerk. In zijn jonge jaren heeft hij samen met zijn zus Kaatje veel Zondagsschoolwerk gedaan. Daarnaast is hij een aantal jaren Diaken van de Gereformeerde kerk te Hoofddorp geweest. Aanvankelijk was het gezin Ned. Hervormd. Later is Pieter

Het gezin van Barend Klaassen

Barend was getrouwd met Elisabeth Bier. Zij was één van de eerste kinderen die in de Haarlemmermeer geboren zijn. Zij zag het levenslicht op 25 januari 1855, op de boerderij "Westerhout" (sectie DD Kavel 15). Westerhout was één van de zeven boerderijen die toebehoorden aan G. Visser van Hazerswoude, te Amsterdam. De boerderijen lagen aan de Hoofdweg tussen de Spaarnwouderweg en de Vijfhuizerweg.

Barend Klaassen

Elisabeth's ouders waren Jacob Bier (1829) en Diewertje Blauw (1833) die zich vanuit de Beemster in de Haarlemmermeer vestigden. Jacob moest zijn dochter bij de burgerlijke stand van Houtrijk en Polanen aan geven. Dit deed hij pas op 17 februari. Waarschijnlijk zo laat, omdat het zo'n strenge winter was. De winter van 1855 staat te boek als één van de strengste winters die ons land ooit heeft gekend. Vanaf 19 januari tot half maart kwam het kwik niet boven nul. Wat zal dat een armoede geweest zijn in die net droog gemaakte polder.

Barend en Elisabeth krijgen 13 kinderen waarvan er 2 jong overlijden. Zes zonen leren het timmervak bij hun Vader en Oom Piet. Jacob (1875) de oudste van het gezin huwde met Wilmke v.d. Wal die dienstbode was bij de deurwaarder De Groot, die een herenhuis aan de Hoofdvaart bewoonde. Diewertje (1878) huwde met Evert Verdoes. Zij hadden een boerderij in Aalsmeer aan de Ringvaart. Barend (1881) huwde met Alida Aaftink. Barend leerde het bakkersvak bij de familie de Witt op de Glip. Hij werd Barend de bakker genoemd ter onderscheiding van zijn neef die Barend de schoenmaker

werd genoemd.

Gerrit (1888) huwde met Trijntje van der Maarl en was zelfstandig schilder en woonde in Hoofddorp aan de Hoofdvaart. Gerrit en Trijntje kregen 11 kinderen en vele van hun nakomelingen wonen heden in de Haarlemmermeer. Pille (1890) huwde met Rinske Hendriks. Rinske was dienstbode bij ds. Bax. Pille was timmerman en nam de zaak over van zijn Oom Piet en zijn vader, op 1 januari 1923. Een aantal jaren later werd de zaak opgeheven en vertrok Pille met zijn gezin naar Heemstede.

In een brief die Barend aan zijn zoon Jacob in 1895 schrijft lezen we: "Pille past nog altijd maar op zijn zuster". Die zuster was Grietje (1893). Pille en Grietje waren de laatste van de broers en zusters die overleden en tot in hoge ouderdom waren zij elkaar nog zeer genegen. Grietje huwde met Cornelis de Vlieg, die bouwkundig ambtenaar was bij de gemeente Haarlemmermeer. Ze woonden in Hoofddorp.

Frederik Nicolaas (1896) huwde met Ynskje Aardema. Hij was timmerman en werkte veel bij zijn broers Bertus en Piet. In de crisisjaren is hij omgeschoold tot kabelmonteur bij de Haarlemse radiocentrales. Hij is dit gebleven tot zijn overlijden in 1941. Zij hadden 1 zoon, Frits die nu met zijn vrouw en gehuwde kinderen in Florida woont. Frits heeft nog geregeld contact met vele Klaassens in Holland.

Elisabeth Bier is in 1905 gestorven. Zij werd slechts 50 jaar Barend schreef toen in de gezinsbijbel: 'Overleden den 16de Maart 1905 onze geliefde vrouw en moeder Elisabeth Bier. Psalm 25 vers 16. Daar staat: 'wend u tot mij en wees mij genadig, want eenzaam ben ik en ellendig'. Barend Klaassen is op 27 februari 1923 op 70-jarige leeftijd te Hoofddorp overleden.

Hiermee eindigt een stukje geschiedenis van de familie Klaassen. Op 13 december 2002 is Daniëlle Klaassen in Hoofddorp geboren. Zij is de zevende generatie van de familie Klaassen in de Haarlemmermeer, gerekend vanaf Lubertus, de postbode.

Dit stukje historie is opgetekend door 3 afstammelingen van Lubertus Klaassen n.l.

Barend de Vlieg, achterkleinzoon

Renske van Pel-Klaassen, achterkleindochter

Barend Klaassen, achter-achterkleinzoon

Bronvermelding:

- P.J. Soetens. Postgeschiedenis Haarlemmermeer 1852-1987 uitg. I.V. Philatelica afd. Badhoevedorp, 1986

- Gemeente-archief te Haarlem

Archief Evangelisch-Lutherse gemeente te Haarlem

- Gemeente-archief te Amsterdam

- Gemeente-archief in Haarlemmermeer